

SECTION 3

EDUCATION (PRESCHOOL, PRIMARY, SECONDARY,
VOCATIONAL AND SPECIAL EDUCATION)

УДК 372.857

Задорожний К. М.

к. б. н.,

провідний науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України

**ОСОБЛИВОСТІ НОВИХ МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ
З БІОЛОГІЇ ДЛЯ 7 – 9 КЛАСІВ**

В Україні триває реформа освіти і, з 2024 року, за принципами Нової української школи будуть навчатися учні 7-х класів. Саме з цього класу розпочинається вивчення біології, як окремого предмету. Для забезпечення цього процесу протягом 2023 року кількома авторськими колективами було розроблено ряд модельних навчальних програм з біології для 7 – 9 класів закладів загальної середньої освіти. Вони базувалися на Державному стандарті базової середньої освіти [1] і стали основою для створення нових підручників. На основі цих модельних програм також будуть створюватися навчальні програми за якими вчителі працюватимуть безпосередньо.

Всього гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» отримали три модельні програми. Слід відзначити, що отримали вони його неодноразово. Першою отримала гриф модельна програма за авторством Соболя В. І. [2] (серпень 2023 року), другою – модельна програма за авторством Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П. [3] (вересень 2023 року), а третьою – модельна програма за авторством Самойлов А. М., Тагліна О. В., Утевська О. М. [4] (грудень 2023 року).

Всі три модельні програми створювалися з урахування вимог Нової української школи і мають основним пріоритетом формування у процесі навчання біології відповідних компетентностей. Також всі три програми використовують схожу структуру курсу. У 7 класі розглядаються переважно питання біорізноманіття та особливостей різних груп організмів. 8 клас присвячений розгляду проблем біології людини та особливостей функціонування людського організму. У 9 класі основна увага зосереджується на загальних закономірностях живої природи, особливостях різних рівнів організації живого, питаннях еволюції, екології та взаємодії людини і біосфери.

Але кожна з цих трьох модельних програм має свої певні особливості. Програма за авторством Соболя В. І. для кожного з років навчання містить по 14 тем. Цього може бути достатньо за умови використання рекомендованої кількості годин (2,5 години на тиждень для курсу біології) і досить зручно, якщо кількість годин буде більшою. Але, у випадку меншої кількості годин, наприклад, 2 години на тиждень (що є можливим варіантом), це ускладнить роботу вчителя. Ця програма також містить посилання на електронні ресурси (у інших програмах такі посилання відсутні). Можливо, більш раціональним надання таких посилань було б в навчальних програмах або у методичних посібниках для вчителів.

Програма за авторством Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П. пропонує у 7 класі 9 тем, у 8 – 10, а у 9 – 7. Це полегшує адаптацію програми для роботи в умовах якщо кількість годин на викладання біології буде менше рекомендованої. В той же час, програма дозволяє цілком ефективно працювати і за кількості годин більшої, ніж рекомендована (наприклад, у випадку

надання для викладання біології 3 годин на тиждень). Як і програма за авторством Соболя В. І., ця програма пропонує вчителям досить звичні для них підходи у викладанні біології, але, у той же час, достатньо ефективно використовує принципи НУШ.

Програма за авторством Самойлов А. М., Тагліна О. В., Утевська О. М. пропонує у 7 класі 7 тем, у 8 – 10, а у 9 – 8. Вона може бути ефективно адаптована як для більшої, так і для меншої, ніж рекомендовано, кількості годин на викладання біології. Програма пропонує цікавий варіант екологічного підходу для вивчення різноманіття живих істот.

Загалом, кожна з програм пропонує цікаві рішення для формування учнями відповідних компетентностей у процесі вивчення біології. А наявність кількох програм дозволяє вчителю адаптувати процес навчання під конкретну ситуацію.

Список літератури

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

2. Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Соболя В. І.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/Biologiia.7-9.klas.Sobol.26.07.2023.pdf>

3. Модельна навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/08.09.2023/Biologiia.7-9.klas.Balan.ta.in-08.09.2023.pdf>

4. Модельна навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Самойлов А. М., Тагліна О. В., Утевська О. М.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/04.12.2023/Biologiia.7-9.klas.Samoylov.ta.in-04.12.2023.pdf>

УДК 373.3.015.3-051

Кобися І. В.

аспірант спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Розвиток цифрових технологій і методик їхнього використання зазнає постійного вдосконалення через технічний і технологічний розвиток суспільства. Освіта – саме та галузь життєдіяльності людини, де мають впроваджуватися всі найновіші технології навчання. Тому викладання навчальних дисциплін, пов'язаних із формуванням цифрової компетентності – надзвичайно динамічний процес, що постійно удосконалюється і модернізується. У зв'язку з чим зазнають постійних змін навчальні програми і методичні підходи до проведення занять. Крім того, на організацію і здійснення освітнього процесу з використанням цифрових технологій впливають зовнішні чинники, котрі притаманні сучасному суспільству. Ці виклики